Magiczny Kraków

Festiwal Conrada, czyli tydzień z literaturą

2019-10-24

11. Festiwal Conrada w pełni. Wśród setki znakomitych twórców, którzy do 27 października pojawili i pojawią się jeszcze w Krakowie są m.in.: Almudena Grandes, Chimamanda Ngozi Adichie, Didier Eribon, Jacek Dukaj, Jáchym Topol, Mariusz Szczygieł, Serhij Żadan, Dmitrij Bykow i Zyta Rudzka. W sobotę, 26 października, gościem specjalnym festiwalu będzie noblistka Olga Tokarczuk.

– Śmiało można powiedzieć, że raz do roku na jeden tydzień Kraków staje się nie tylko literacką stolicą Polski, ale także jednym z najważniejszych miast na literackiej mapie świata. Zauważyli to także twórcy międzynarodowego programu Europe for Festivals, Festivals for Europe, którzy zaliczyli organizowany w Krakowie Festiwal Conrada do grona 24 najlepszych europejskich festiwali. To ogromny zaszczyt! – mówi prezydent Krakowa Jacek Majchrowski. – Jest to zasługa gości wydarzenia – pisarek i pisarzy, którzy chcą tu przyjeżdżać i chcą opowiadać o tematach ważkich oraz publiczności, która chce słuchać i zadawać pytania. Festiwal Conrada to obowiązkowa pozycja w jesiennym kalendarzu krakowskich wydarzeń – przekonuje prezydent Majchrowski.

Festiwalowy tydzień, trwający od 21 do 27 października, jest pełen spotkań z autorami, debat i lekcji czytania. Wszystko pod hasłem „Rzeczywistości”. – W tym roku postanowiliśmy dotrzeć do samego centrum naszej fascynacji literaturą. Do tej pory staraliśmy się pokazywać, jak o rzeczywistości mówić. Teraz postaramy się, dzięki naszym autorom i naszym czytelnikom, powiedzieć czym jest literatura jako rzeczywistość, albo dokładniej: jak rzeczywistość się staje dzięki literaturze. Jeszcze dokładniej: jak literatura wysławia różne rzeczywistości – tłumaczy Michał Paweł Markowski, dyrektor artystyczny festiwalu.

– Każdy festiwalowy dzień ma przypisany odmienny temat: rzeczy, słowa, obrazy, idee, relacje, miejsca i postaci. Pojęcia te odnoszą się do najważniejszych według nas elementów rzeczywistości. Myślimy o nich również jako o pasmach, które przenikają się i zarazem łączą ze sobą różne światy. Na przykład rzeczy rozumiemy jako materialną podstawę istnienia, ale też sedno naszego doświadczenia emocjonalnego, a wreszcie jako wytwory języka, za pomocą którego mówimy i snujemy opowieści. Miejsca to dla nas pewne punkty w rzeczywistości, a także toposy literackie” – dodaje Grzegorz Jankowicz, dyrektor programowy festiwalu.

Magiczny Kraków

Tegoroczny festiwal udowadnia, jak literatura, dzięki dostępnym sobie środkom, tworzy różne rzeczywistości, które rozmawiają ze sobą, spierają się lub walczą. A okazji ku temu będzie wiele. Program główny wydarzenia składa się bowiem z kilkudziesięciu spotkań autorskich, debat i lekcji czytania. Już pierwszego dnia spotkaliśmy się z autorką jednych z najbardziej znanych na świecie i najczęściej tłumaczonych dzieł współczesnej literatury hiszpańskiej – Almudeną Grandes. Podczas panelu „W oku cyklonu" słuchaliśmy – jak tłumaczy w swoich komentarzach do poszczególnych wydarzeń Grzegorz Jankowicz – o bohaterach Grandes, którzy żyją w czasach kryzysu. Na pozór nic im nie zagraża. Wierzą, że uda im się uniknąć zderzenia z wielką historią, ukryć się przed jej niszczycielskim walcem w jednym z zacisznych domów na przedmieściach. Spokój, który panuje w oku cyklonu, łatwo pomylić z bezpieczeństwem, wystarczy jednak, by tornado historii zmieniło kierunek, a wszystko ulegnie zniszczeniu.

Następnego dnia – popołudnie z Zytą Rudzką, która lubi snuć opowieści o ludziach – wymyśla fabuły w taki sposób, by cały czas krążyły wokół osób, a nie miejsc czy rzeczy. Festiwalowy wtorek to także spotkanie z Moną Chollet i Dmitrijem Bykowem. Rozmowę z Chollet o przemocy, do której można się przyzwyczaić nawet w ekstremalnych formach, poprowadziła Kazimiera Szczuka. Razem szukały odpowiedzi na pytania, jak z nią walczyć, jakie środki przeciwko niej przedsięwziąć, jakich słów użyć, by nam nigdy nie spowszedniała. Z Bykowem spotkała się z kolei Małgorzata Nocuń, by pomówić o języku, bez którego nie może się obyć żadna władza. Choć Dymitrij Bykow nie jest politykiem, to dzięki swojej postawie obywatelskiej i celnym satyrycznym komentarzom na temat aktualnej

rzeczywistości stał się głosem rosyjskiej opozycji.

Następne dni przyniosą kolejne wielkie literackie nazwiska, jak Charlotte Gordon. Jej najnowsza książka „Buntowniczki. Niezwykłe życie Mary Wollstonecraft i jej córki Mary Shelley” zdobyła w 2016 roku nagrodę National Book Critics Circle Award. Heroiczna i bezkompromisowa walka obu bohaterek miała na celu upodmiotowienie kobiet i wywalczenie dla nich praw należnych każdemu. Czy ich dziedzictwo jest wciąż inspirujące dla współczesnych ruchów emancypacyjnych?

Ważnym punktem programu jest spotkanie z Jáchymem Topolem. W swych powieściach Topol stwarza alternatywne światy, które na pozór nie mają z naszym nic wspólnego. Wystarczy jednak przyjrzeć się uważnie bohaterom, ich motywacjom i przerysowanym gestom, by odkryć podskórne podobieństwo obu sfer: tej realnej, do której przywykliśmy, i tej fikcyjnej, która proponuje nam poznawczy odwyk. O historii ucieczki, którą ma na swym koncie wielu z nas, opowie Didier Eribon – francuski socjolog i filozof, autor między innymi biografii Michela Foucaulta.

Jednym z kończących festiwal wydarzeń będzie spotkanie z Chimamandą Ngozi Adichie. Jej powieść „Fioletowy hibiskus” (2003) była nominowana do Orange Prize, zdobyła również Commonwealth Writers' Prize dla najlepszego debiutu. Podczas sobotniego wieczoru poszukamy odpowiedzi na pytania: Na co może sobie pozwolić pisarka/pisarz? Czy literatura jest takim sposobem pisania, za pomocą którego można powiedzieć wszystko? A jeśli nie, to kto powinien wyznaczyć granicę? Kto mógłby zabrać w tej sprawie głos?

Festiwal Conrada odwiedzą też znamienici polscy autorzy. Wśród nich, między innymi, Mariusz Szczygieł, autor reportaży o doświadczeniu braku, Jacek Dukaj, twórca prozy fantastycznej, Anna Cieplak, laureatka Nagrody Conrada w 2017 roku za debiut literacki „Ma być czysto, Leszek Libera, autor „Utopka”, opowieści o patriotyzmie, ludzkich wadach i żądzy władzy oraz Monika Sznajderman, wielokrotnie nagradzana pisarka, która od 1996 roku prowadzi Wydawnictwo Czarne.

Wielbiciele talentu Olgi Tokarczuk będą z kolei mieli wyjątkową okazję spotkać się z noblistką w sobotę, 26 października w ICE Kraków (godz. 15.00), a dzień później zdobyć jej autograf w księgarni Wydawnictwa Literackiego przy ul. Długiej (godz. 10.00)

W ostatnim dniu festiwalu poznamy laureata Nagrody Conrada – najważniejszego w Polsce wyróżnienia dla debiutantów literackich w kategorii proza, będącego częścią miejskiego programu wsparcia debiutów Krakowa Miasta Literatury UNESCO, wspólnego przedsięwzięcia Miasta Krakowa, Krakowskiego Biura Festiwalowego, Instytutu Książki oraz Fundacji „Tygodnika Powszechnego”.

Festiwal Conrada to także wydarzenia towarzyszące, takie jak pasmo filmowe, warsztaty dla dzieci i spotkania branżowe. Ich szczegółowy program ogłosimy już wkrótce. Jednocześnie warto przypomnieć, że równolegle do festiwalu odbywają się Targi Książki w Krakowie – uznawane za jedno z najważniejszych wydarzeń branży księgarskiej w Polsce.

Szczegółowy program pasma głównego dostępny jest na stronie **Festiwalu Conrada.**